

วาทวิเคราะห์เชิงจิตสสาร
กรณีการเข้าร่วมโครงการรณรงค์ขยะแห้งแลกต้นไม้ของประชาชนในชุมชนแออัดคลองเตย

นางกฤตา ศิริตันติกร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาวาทวิทยา ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง

คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-596-5

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A FANTASY THEME ANALYSIS
OF PARTICIPATION IN THE CAMPAIGN OF EXCHANGING DRY GARBAGE
FOR PLANTS OF PEOPLE IN THE KLONGTOEY SLUM COMMUNITY

MS. Krida Siritantikorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Speech Communication
Department of Speech Communication and Performing Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-596-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

วาทวิเคราะห์เชิงจิตสภาวะกรณีการเข้าร่วมโครงการรณรงค์
ขยะแห้งแลกต้นไม้ของประชาชนในชุมชนแออัดคลองเตย

โดย

นางกฤดา ศิริตันติกร

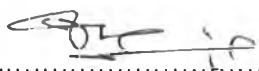
ภาควิชา

วาทวิทยาและสื่อสารการแสดง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ปันเหนงเพ็ชร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท)

.....กรรมการ
(ดร.พัฒน์พงศ์ จาติเกตุ)

กฤตา ศิริตันติกกร : วาทวิเคราะห์เชิงจิตสสารกรณีการเข้าร่วมโครงการรณรงค์ขยะแห้งแลกต้นไม้
ของประชาชนในชุมชนแออัดคลองเตย (A FANTASY THEME ANALYSIS OF PARTICIPATION
IN THE CAMPAIGN OF EXCHANGING DRY GARBAGE FOR PLANTS OF PEOPLE IN
THE KLONGTOEY SLUM COMMUNITY) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อรวรรณ ปิลาอินโหวาท. 156 หน้า.
ISBN 974-334-596-5

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาแรงบันดาลใจของคนในชุมชนแออัดคลองเตยที่เข้าร่วม
โครงการขยะแห้งแลกต้นไม้และทราบรูปแบบการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม รวมทั้งทราบระดับการยอมรับ
นวัตกรรมว่าอยู่ในขั้นใด โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพในการเก็บข้อมูลภายใต้กรอบของทฤษฎีสัญลักษณ์
เชิงลู่เข้า (Symbolic Convergence Theory) ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มผู้เข้าร่วม
โครงการรณรงค์ขยะแห้งแลกต้นไม้จำนวน 4 กลุ่ม และผู้ที่เคยเข้าร่วมโครงการรณรงค์ขยะแห้งแลกต้นไม้
จำนวน 1 กลุ่ม โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มกลุ่มละ 7-8 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เป็นองค์ประกอบที่มีผลให้
สถานการณ์การเข้าร่วมโครงการขยะแห้งแลกต้นไม้ของคนในชุมชนแออัดคลองเตยเกิดการแพร่หลายของ
จิตสสาร (Fantasy themes) 26 ใจความ (themes) ที่นำไปสู่วิสัยทัศน์ร่วมกัน (Rhetorical vision) ของคน
ในชุมชน 3 หมวด (visions)
2. กระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมขยะแห้งแลกต้นไม้เป็นกระบวนการตัดสินใจที่ผ่าน
การพิจารณาคูณลักษณะทางนวัตกรรมด้านประโยชน์เชิงเทียบ ความเข้ากันได้ ความสลับซับซ้อน และการ
สังเกตเห็นผลได้มาแล้ว
3. ความชอบต้นไม้ และการเฉลิมฉลองพระชนมายุ 72 พรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เป็นแรงบันดาลใจให้คนในชุมชน 70 ไร่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ขยะแห้งแลกต้นไม้
4. ขั้นตอนการยอมรับนวัตกรรมขยะแห้งแลกต้นไม้ของคนในชุมชนแออัดคลองเตยเป็นการ
ยอมรับนวัตกรรมถึงขั้นทบทวนการนำไปใช้ (Confirmation Stage)

ภาควิชา วาทวิทยาและสื่อสารการแสดง .....ลายมือชื่อบัณฑิต *Kwida L.*
สาขาวิชา วาทวิทยา .....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Dr. Som Jitad*
ปีการศึกษา 2542 .....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

4185052928 : MAJOR SPEECH COMMUNICATION

KEY WORD: FANTASY THEME ANALYSIS / SYMBOLIC CONVERGENCE / INNOVATION

KRIDA SIRITANTIKORN : A FANTASY THEME ANALYSIS OF PARTICIPATION

IN THE CAMPAIGN OF EXCHANGING DRY GARBAGE FOR PLANTS OF PEOPLE

IN THE KLONGTOEY SLUM COMMUNITY. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. ORAWAN

PIRANTAOWAD, Ph.D. 156 pp. ISBN 974-334-596-5

The objectives of this research were to identify the sanctioning agents of people in the Klongtoey Slum Community who participated in the Campaign of Exchange Dry Garbage for Plants and analyze the innovation adoption process. The qualitative methodology was used by applying the convergence theory to analyze people' s perception of social reality. The methods used comprised focus group discussions, observation, and individual interviews. Five focus groups were arranged with 7-8 members in each group.

The results showed that

1. People who participated in the campaign identified 26 fantasy themes and 3 rhetorical visions that related to the campaign.
2. Factors that had impact on the rate of innovation adoption were relative advantages, compatiability, complexity, and observability.
3. "Liking for plants" and "His Majesty King Bhumiphol's 72 years birthday celebration" were the sanctioning agents for people to participate in the campaign.
4. The innovation adoption process were in the confirmation stage.

ภาควิชา ..... ภาควิทยาและสื่อสารการแสดง

สาขาวิชา ..... ภาควิทยา

ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อผู้คิด

Krida S.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

Assoc. Prof. Orawan P.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลืออย่างดีจากบุคคลหลายท่าน ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อรรพรรณ ปิลาพันธ์โอวาท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ปั้นเหน่งเพชร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และ ดร.พัฒนพงศ์ จาติเกตุ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ทั้ง 3 ท่านได้ให้ความกรุณาแนะนำและให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทยและสื่อสารการแสดงทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ความเมตตาและความช่วยเหลือข้าพเจ้ามาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณคุณอรุณี สนิทหมื่นไวยและเจ้าหน้าที่มูลนิธิศึกษาเอเชียทุกท่าน รวมทั้งคุณวัณรบ หิริกุล ที่ได้กรุณาเอื้อเฟื้อสถานที่และความร่วมมืออย่างดียิ่งในการแนะนำบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ท้ายสุดนี้ ขอขอบพระคุณมารดาและสมาชิกครอบครัว รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา โสมวิไลกุล และนพ.ศรัทธา ศิริตันติกร ที่ได้ช่วยเหลือดูแลและเป็นกำลังใจอย่างดียิ่ง

กฤดา สินธุเสน ศิริตันติกร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่	
1. บทนำ	1
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
3. ระเบียบวิธีวิจัย	52
4. ผลการวิจัย	59
5. อภิปรายผลการวิจัย สรุป และเสนอแนะ	107
รายการอ้างอิง	127
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	134
ภาคผนวก ข	136
ภาคผนวก ค	139
ภาคผนวก ง	142
ภาคผนวก จ	155
ประวัติผู้วิจัย	156